

MEHMET AKİF ERSOY (d. 20 Aralık 1873, İstanbul – ö. 27 Aralık 1936, İstanbul)

Mehmet Akif ERSOY İstanbul'un Fatih ilçesinde 1873 yılında dünyaya geldi. Babası Hoca Tahir Efendi, annesi ise Emine Şerife Hanımdır. Babası Fatih medresesinde müderristir. Babasına temizliğe olan fazla düşkünlüğünden dolayı Temiz Tahir Efendi denmiştir. Mehmet Akif ERSOY Okulu (Baytar Mektebi) birincilikle bitirdi. Güreşte okul birincisiydi, gülle atmada İstanbul birincisiydi ve İstanbul Boğazı'nı yüzerek geçirdi. Mehmet Akif ERSOY, İsmet Hanımla evlenir ve iki kızı, dört oğlu dünyaya gelir.

Mehmet Akif ERSOY, milli kuvvetlere katılmak için İstanbul'dan Ankara'ya gider. 24 Nisan Cumartesi günü Ankara'ya varır. İlk iş tren garından meclis binasına gider. Orada Mustafa Kemal Atatürk'le görüşür. Mustafa Kemal Atatürk, İstanbul'da milli mücadele için yaptıklarından dolayı, Sebülürreşat dergisindeki yazılarından dolayı Mehmet Akif ERSOY'a teşekkür eder. Meclis açıldıktan birkaç gün sonra Konya'da meclise karşı gösteriler başlar. Meclis hemen Mehmet Akif ERSOY'u Konya'ya gönderir. Mehmet Akif Konya'nın ileri gelenleri tarafından birkaç gün ağırlanır. Sorun çözülür. Ayaklanma başlamadan bitirilmiş olur. Kurtuluş savaşının kazanılması, milli mücadele için şehir-şehir, köy-köy dolaşım camilerde ve meydanlarda konuşmalar yapar. Kastamonu'da Nasrullah camiinde verdiği vaaz Mustafa Kemal'in emriyle kitapçık olarak bastırılmış ve Anadolu'ya dağıtılmıştır.

Mehmet Akif Ankara'daki günlerini Taceddin Dergahı'nda geçirmiştir. Daha sonra Mehmet Akif yaptığı hizmetlerden dolayı meclise alınmak istenir. Meclisin birinci devresinde Burdur'dan milletvekili seçilir.

7 Kasım 1920'de gazetelerde bir ilan yer alır. Genelkurmay Başkanlığı'nın isteği üzerine Milli Eğitim Bakanlığı'nın verdiği bu ilanda bir İstiklal Marşı yarışması açıldığı ve bu marş için 500 lira para ödülü konulduğu bildiriliyordu. Yarışmanın süresi altı aydı. Beste yarışması ayrıca yapılacaktı. O zamanlar için çok büyük bir para olan bu ödülle neler alınmazdı ki. Mehmet Akif ERSOY para ödülü olduğu için yarışmayla ilgilenmedi. Ona göre Türk milletinin duyguları parayla dile getirilemezdi. Aslında o dönemde Mehmet Akif parasızlık içindeydi. Kısa sürede 724 şiir yarışmaya katıldı. Fakat hiçbirisi istenildiği gibi değildi. Bunun üzerine dönemin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi TANRIÖVER, çevresindekilere Mehmet Akif'in niye şiir yazmadığını sorar. Para ödülü için yazmadığını öğrenince Mehmet Akife mektup yazarak kendisini yarışma dışında tutulacağı ve böylece para ödülü sorununun da olmayacağı sözünü verir. Mehmet Akif bunun üzerine Taceddin Dergahı'nda İstiklal Marşını yazar. Mehmet Akif ERSOY, İstiklal Marşını Türk milletine ait olduğu gerekçesiyle imzasız Milli Eğitim Bakanlığına teslim ediyor. Aynı gerekçeyle yedi kitabının birleştirilmesinden oluşan Safahat adlı kitabına da İstiklal Marşını koymamıştır. Ancak ölümünden sonra Safahat'a (Başlangıç 1911, tamamlanma 1933. Ömer Rıza Doğrul, Akif'in kitaplarına almadığı şiirlerini de ekleyerek Safahat'ı 1943'te tekrar yayınladı.) İstiklal Marşı konmuştur. Böylece şiir sayısı 725 oluyor. Ön elemeye yedi şiir seçilip bu şiirler çoğaltılarak milletvekillerine dağıtılır. İçlerinden biri Mehmet Akif'in şiiridir. Mehmet Akif'in şiirini dönemin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi TANRIÖVER gür bir sesle okur. Şiir biter bitmez meclis alkışlardan inler. O sıra Mehmet Akif ERSOY alçak gönüllüğünden dolayı meclisten çıkmıştır. 12 Mart 1921'de İstiklal Marşı şiiri milli marşımız olarak kabul edilir. 17 Şubat 1921'de Sebülürreşad dergisinde yayımlanır. Daha sonra Kastamonu Açıksöz gazetesinde yayımlanır.

Mehmet Akif'e para ödülü verilmeyecek denmesine rağmen para çıkışı yapılmıştır ne yaparsanız yapın denir. Bunun üzerine Mehmet Akif 500 lirayı fakir kadın ve çocuklara bakan, iş öğreten hayır kurumuna bağışlayacaktır.

Şiirin bestesi için de bir yarışma açılır. 1924 yılında Ali Rıfat ÇAĞATAY'ın bestesi kabul edilir. 1930 yılında ise Osman Zeki ÜNGÖR'ün bugünde okunan bestesi kabul edilir.

1914 yılının aralık ayında Alman hükümetinin davetlisi olarak Berlin'e gider. Almanlar, 1. Dünya savaşı içinde esir aldıkları askerler arasında on binlerce Müslüman

olduğunu gördüler. İngilizler ve Fransızlar, sömürgesi oldukları Müslüman ülkelere, Almanlara karşı savaşmazlarsa onları yaşatmayacaklarını, ailelerine de zarar vereceklerini söyleyerek tehdit ediyorlardı. Ayrıca şu haberi de yayıyorlardı: Almanlar sizin halifenizi esir ettiler. Biz onlara karşı savaşıyoruz. Siz de bizimle gelin paralı askerimiz olun, Almanlara karşı savaşın. Böylece hem para kazanın, hem de halifenizi kurtararak sevap kazanın. Almanlar Müslüman esirleri çok önemsemi. Çünkü onların üzerinden Osmanlı'ya ve diğer Müslümanlara bir sempati mesajı vermek istedi. Silah arkadaşları Osmanlıya hoşluk olsun diye Müslüman esirleri, Avrupalı esirlerden ayırdılar. Esir kampının içine cami ve okul bile yapıldı. Arapça gazete yayımlanmasına izin verildi. Böylece dünya Müslümanlarına sempatik görünerek, onları Alman taraftarı, İngiliz ve Fransız karşıtı haline getirmek istiyorlardı. Mehmet Akif Oradaki Müslümanlara cami etrafında konuşma yapar. Ve halifenin selamını iletir.

Mehmet Akif, son yıllarını Mısır'da geçirdi. Üniversitede hocalık yaptı. Siroza yakalanınca İstanbul'a döndü.

Vefatından kısa bir süre önce Hakkı Tarık US'un da aralarında bulunduğu misafirler Mehmet Akif'i ziyarete gelirler. Akif, bitkin durumda yatağında uzanmaktadır. Söz nasıl olduysa dönüp dolaşıp İstiklal Marşı'na gelir. Misafirlerden biri düşüncesizce: "Acaba yeniden yazılsa iyi olmaz mı?" der. Bitkin bir halde yatan Mehmet Akif birden bire başını kaldırır ve kesin bir ifadeyle cevap verir: "Allah bir daha bu millete bir İstiklal Marşı yazdırmazın."

AKİF'İ DAHA İYİ ANLAYABİLMEK İÇİN...

1. Ateist olduğunu söyleyen bir yazarı Eyüp Sultan camiinin şadırvanında abdest aldığı görünce Cancağızım bari küfründe sebatkâr (sabırlı) olsaydın.
2. Hasta yatağında, ölümünden kısa bir süre önce şu sözleri söyler: "Ben de Peygamberimiz gibi 63 yaşında ölüyorum. Bunun için çok mutluyum."
3. Mehmet Akif, Berlin'e gittiği zaman konaklaması için Alman hükümeti tarafından Berlin'in hatta Avrupa'nın en lüks oteline götürülür: Adlon Oteli. Ancak Akif: "Ben burada kalamam, lütfen beni daha mütevazı bir yere götürün." der. Alman yetkililer ısrar eder ve nedenini sorar. Akif: " Benim burada kendilerini temsil ettiğim Mehmetçikler, şimdi dünyanın dört bir yanında, hele de Çanakkale'de ot, sap yiyorlar; taşa, toprakta yatıyorlar. Durum böyleyken ben bu otelde nasıl kalabilirim." der.
4. Vehbi VAKKASOĞLU: Akif Bey şu sözü sıkça tekrarları: "İnsan hayatta iki şeyi bilmeli, 'Haddini ve hesabını.' Ben haddimi hep bildim ama hesabımı hiç bilemedim." Gerçekten de Akif Bey şahsi bütçesini hiçbir zaman denk getiremedi. Daima giderler ağır bastı. Hep borçlu yaşadı. Para sıkıntısı yaşadığı zaman şu fıkrayı anlatırdı: "Bir Arap şairine sormuşlar, 'Niçin bizi arayıp sormuyorsun?' Şair cevap vermiş: "Kalbimde birkaç yer var. Biri kasaba, biri bakkala, biri manava... Bunlardan başkasına sıra ve yer kalmıyor." Rahmetli kendini bu şaire benzetirdi.
5. Vehbi VAKKASOĞLU: Milletvekiliyken Taceddin Dergahı'nda kaldığı odanın tek sergisi bir kilimdi. Bir akşam dostlarını evine çay içmeye çağırmişti. Ancak o ikinci vakti dostlarına koştı: "Çayı sizde içeceğiz." dedi. Sebebi sorulunca da şu açıklamayı yapmak zorunda kaldı: "Bizim odanın kilimini bir fakire vermişler." Aslında odanın kilimini veren başkası değil, kendisiydi.

Hazırlayan: astagos

6. Vehbi VAKKASOĞLU: Mısır'da yaşadığı sırada evini taşıyacağı zaman geceleri tercih ederdi. Sebebi ise kırık dökük eşyalarının görülmemesi için. Varlıklı dostları, yoksulluğunu görür de yardım etmek için kendisini zorlar diye korkardı.

7. Çetin ALTAN:

Sanırım 1961 yılıydı. Milliyet'teki odama, odacı Bayram girdi.

-Sizi biri görmek istiyor, dedi.

-Buyursun...

İçeri traşı uzamış, üstü başı bakımsız, yaşlıca, çelimsiz bir adam girdi. Hafif bükük bir boyunla:

-Bendeniz, dedi, Mehmet Akif'in oğluyum...

Bir anda ne olduğumu şaşırdım ve nasıl şaşırdım bilemezsiniz. Eski bir dostluk havası yaratmak istercesine:

-Oooo buyurun buyurun, nasılsınız... Türünden bir yakınlık göstermeye çalıştım. O tavrını bozmadı:

- Rahatsız etmeyeyim, dedi. Sizden ufak bir yardım rica etmeye gelmiştim...

Gökler mi tepeme yıkıldı; yer mi yarıldı da, ben mi yerin dibine geçtim; doğrusu fena allak bullak oldum... Tek yapabildiğim şeyi yaptım, cüzdanımı çıkarıp uzattım. O, boynu bükük boyunla:

-Siz ne münasip görürseniz, dedi.

Cinnet cehennemlerinin tüm yıldırımları düşüyordu yüreğime... Durun bakalım neyimiz varmış gibilerden cüzdanı açtım; içinde ne varsa çıkardım, fazla bir şey de yoktu, elimde tuttum. Bir iki adım attı. Sanırım sadece bir 10, yahut 20 lira aldı.

-Çok çok teşekkür ederim, rahatsız ettim dedi ve çıktı.

Aradan bir ay geçti geçmedi; gazetelerde küçük bir haber ilişti gözüme: Beşiktaş'taki çöp bidonlarından birinde Mehmet Akif'in oğlunun ölüsü bulunmuştu!

...

Ölüsü çöp bidonlarının yanında bulunan kişi Akif'in oğlu Emin Ersoy'dan başkası değildir.

İki dörtlüğü ile Türkiye'yi her sabah ayağa kaldıran adamın oğlu çöplükte ölü bulunuyor...

Hazırlayan: astagos

8. Mithat Cemal KUNTAY:

Cuma günleri Akif'in evinde buluşur, Fransız ve Fars edebiyatını ondan dinlerdim...

Yine bir Cuma günü Akif'in evinde buluştuk Birlikte Gülistan ve Bostan'ı okuyorduk. Fakat aniden bir gürültü koptu, odanın dışında çocuklar çığlık çığığa boğuşuyorlardı. Okumak mümkün değildi. Susturmak için dışarı çıktım, tam sekiz çocuk... Beşi Akif'in çocuklarıydı, diğer üçü yabancıydı. Anladım ki bizimkileri azdıran dışarıdan gelen o üç çocuktü. Onlardan birisinin yanağını öyle sıktım ki tırnağımın izleri yanağında kaldı. Akif de yanımıza geldi, ben de hışımla sordum, "kim bunlar?" Hepsi benim çocuklarım dokunma onlara dedi. Nasıl olur, senin çocuklarını tanıyoruz dedim. Gel içeri anlatayım dedi...

Akif anlatmaya başladı: "Fakültede Mustafa Tahsin isimli bir arkadaşım vardı. Bir gün bana dedi ki, sen sözüne güvenilir bir adamsın, gel seninle bir hususta anlaşalım. Biz üniversiteyi bitirince evleneceğiz değil mi dedi, inşallah dedim. Çocuklarımız olacak değil mi dedi, inşallah dedim... Gel söz verelim, kim önce ölürse hayatta kalan ölenin çocuklarına sahip çıksın. "Var mısın bu anlaşmaya" dedi, "varım" dedim... Mustafa Tahsin öldü ve ben yıllar önce verdiğim bu söze bağlı kalmak mecburiyetindeyim. Gittim arkadaşımın çocuklarını aldım getirdim ve artık onlar da benim çocuklarımdır. Sakın onlara bir şey söyleme, dedi.

O yıllarda Akif'in beş çocuğu vardır, işinden istifa etmiştir ve cebinde beş parası yoktur. Buna rağmen daha üniversite öğrencisiyken arkadaşına verdiği o sözü unutmamıştır, evinde o çocuklara kol kanat germiştir...

9. Mısır'da El-Eser'de ders verir. İslam toplumlarının haline bakıp 1932'de şu şiiri yazar.

Nevruz'a
İhtiyar amcanı dinler misin
Oğlum nevrüz?
Ne büyük söyle, ne çok söyle
Yiğit işte gerek.
Lafi bol, karnı geniş soyları
Taklit etme.
Sözü sağlam
Özü sağlam adam ol.
İrkına çek.

10. İnmemiştir hele

Kur'an
Bunu hakkıyla bilsin
Ne mezarlıkta okunmak
Ne de fal bakmak için.

11. Mehmet Akif ERSOY Garbın (Batı) kültürünü değil ilmini almamız gerektiğini savunmuştur. Bunu da şiirle dile getirmiştir.

Alınız ilmini garbın
Alınız sanatını
Veriniz hem de mesainize
Son süratini

Çünkü kabil (mümkün, imkan) değil artık
Yaşamak bunlarsız
Çünkü milleti yok
Sanatın, ilmin
Yalnız.

12. Bacımın örtüsü batmakta rezilin gözüne,
Acırım tükürüğe billahi tükürsem yüzüne,
Medeni olmak eğer açmaksa bedeni,
Desenize hayvanlar insanlardan daha medeni...

13. Müslümanlık nerde, bizden geçmiş insanlık bile...
Âlem aldatmaksa maksat, aldanan yok, nâfile!
Kaç hakikî Müslüman gördümse: Hep makberdedir;
Müslümanlık, bilmem amma, galiba göklerde!